

Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO)

Kennelliitto on 1980-luvun puolivälistä lähtien rohkaissut rotuyhdistyksiä laatimaan rodulleen jalostuksen tavoiteohjelman (JTO), jossa asetetaan keskeiset tavoitteet terveyden, luonteen ja käyttöominaisuuksien edistämiseksi sekä rotutyypillisyyden säilyttämiseksi. Tämän ohjelman laatiminen ja hyväksyttäminen Kennelliitossa ovat olleet ehtona sille, että rodulle voidaan hyväksyä Perinnöllisten sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA).

Vuonna 2004 Kennelliitto laati uuden yksityiskohtaisen mallin jalostuksen tavoiteohjelmalle (JTO-malli). Uusi malli on huomattavasti monipuolisempi ja edellyttää mm. sitä, että selvitetään rodun nykytila geneettisen muuntelun osalta, tarkastellaan sukusiitosasteiden kehitystä ja kuinka leveä jalostuspohja rodulla on. Ohjelmassa tarkastellaan kriittisesti rodun luonnetta ja koirien käyttäytymistä sekä selvitetään, mikä on keskeistä omistajan odotukset täyttävän, yhteiskuntakelpoisen ja käyttöominaisuuksiltaan rotutyypillisen koiramateriaalin ylläpitämiseksi ja jalostamiseksi. Rodulla tavatut perinnölliset sairaudet käydään läpi ja annetaan tietoa niiden yleisyydestä ja merkityksestä koiran elämän ja sen pidon sekä käytön kannalta. Ulkomuodossa kiinnitetään huomiota erityisesti sellaisiin piirteisiin, joissa voi esiintyä tarpeetonta liioittelua, joka altistaa koiran terveysongelmille.

JTO:ssa ohjataan vastustamaan rodun perinnöllisiä ongelmia, listataan keskeiset tavoitteet ja selvitetään keinot, joilla yhdistys ne aikoo saavuttaa. Ohjelma on kaikkiaan varsinainen tietopaketti rodusta.

Kennelliiton hallituksen päätöksellä jokaisen rotujärjestön pitää huolehtia siitä, että sen alaisille rodulle laaditaan oma JTO-ohjelmansa. Velvoitteesta on vapautettu vain kaikkein harvinaisimmat rodut.

JTO:t hyväksytään ensin rotuyhdistyksen yleiskokouksessa ja esitetään sitten Kennelliiton hyväksyttäväksi. Kennelliiton jalostustietokannassa on rodun kohdalla linkki JTO:hon, mikäli Kennelliitto on ohjelman rodulle hyväksynyt.

Hyväksytyjä JTO-ohjelmia on jo reilusti yli 100:lla rodulla ja monien rotujen ohjelman valmistelu on edennyt aivan loppusuoralle.

Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA)

JTO:n toteutumisen apuna voidaan osittain käyttää Kennelliiton perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa (PEVISA). Sen avulla voidaan vastustaa eräitä perinnöllisiä sairauksia ja vikoja sekä edistää geneettisen monimuotoisuuden säilymistä. Rotu voidaan liittää tähän ohjelmaan vain rotuyhdistyksen yleiskokouksen päätöksellä.

Kennelliiton hyväksymä JTO on edellytys sille, että rodulle hyväksytään PEVISA-ohjelma.

Ohjelman avulla voidaan vaatia, että pentueen vanhemmilla on tietty tutkimustulos, esim. lonkkakuvaus-, silmätutkimus- tai sydänkuuntelutulos. Tutkimuksen tulos voi vaikuttaa siihen rekisteröidäänkö koiralle jälkeläisiä.

PEVISA-ohjelman avulla voidaan myös estää geenipoolin kaventuminen samojen koirien yksipuolisen jalostuskäytön myötä. Monella rodulla on ohjelmassaan enimmäismäärä sille, montako jälkeläistä koiralle korkeintaan rekisteröidään.

Tämän vuoden alusta ohjelmaan on mahdollista liittää myös pentueen sukusiitosastetta rajoittava ehto. Suomenpystykorva on ensimmäinen rotu, jolle rajoitus tuli voimaan.

DNA-testit ovat täsmäase tiettyjen perinnöllisten sairauksien vastustamisessa ja testausvelvoite voidaan liittää rodun PEVISA-ohjelmaan. Ohjelman avulla voidaan myös estää sellaiset yhdistelmät, joista syntyisi sairaita jälkeläisiä (estetään kahden kantajan paritukset).

Ensimmäiset rodut liitettiin Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan vuonna 1984 ja tällä hetkellä ohjelmaan kuuluu noin 120 rotua. Ohjelman ehdot ovat rotukohtaiset sen mukaisesti, mitä rotujärjestö itse on anonut.

Lisätietoja JTO:sta ja PEVISA:sta:

Jalostuskonsultti Päivi Rantasalo, Kennelliitto, puh. (09) 8873 0229, paivi.rantasalo(at)kennelliitto.fi